

Místní bezpečnostní a jiné předpisy

Oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO) je velice obsáhlá a existuje pro ni velké množství zákonů a předpisů. Ty se neustále vyvíjí, a proto je v této oblasti kladen velký důraz na pravidelné školení pracovníků zajišťujících provoz vodního díla. Z uvedené oblasti jsou pro vodní dílo zpracovávány a pravidelně aktualizovány základní směrnice.

S danou problematikou souvisí celá řada základních předpisů, bezpečnostních zásad, právních předpisů a norem, které je třeba při provozu vodního díla respektovat. V následujících kapitolách jsou uvedeny nejpodstatnější z těchto dokumentů.

Základní předpisy

Základní právní předpisy související s danou problematikou:

- Zákoník práce, v platném znění
- Nařízení vlády č. 63/2018 Sb., o zrušení některých nařízení vlády v oblasti technických požadavků na výrobky
- Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a desinfekčních prostředků

VŠEOBECNÉ BEZPEČNOSTNÍ ZÁSADY

- Dodržovat příslušné bezpečnostní předpisy, zejména provozní řády a návody k obsluze.
- Používat předepsané OOPP (osobní ochranné pracovní prostředky).
- Při práci si počínat tak, aby neohrožoval zdraví a životy své ani svých spolupracovníků.
- Odstraňovat nebo ihned nahlásit nadřazenému závady na pracovišti, které by mohly být příčinou úrazu nebo by mohly ohrozit zdraví a bezpečnost zaměstnanců.
- Při práci si počínat tak, aby nebyla zavdána příčina požáru.
- Nemanipulovat se zařízením jiným než schváleným pracovním postupem bez svolení odpovědného vedoucího.
- Nepřipustit manipulaci se zařízením neoprávněným osobám.
- Provádět práce v nebezpečných prostorách za dodržení požárně-bezpečnostních opatření dle přílohy č. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra 87/2000 Sb., zaměstnanec musí být před každou prací v těchto prostorech prokazatelně poučen.
- Neprovádět práce se zařízením, jejichž obsluha vyžaduje zvláštní kvalifikaci a oprávnění.
- Neporušovat zákazy a příkazy dané bezpečnostními značkami a tabulkami.
- Neuvádět zařízení do chodu v případě, že jsou požadovány práce odporující příslušným normám a předpisům nebo je-li na zařízení porucha, která by mohla být příčinou ohrožení zdraví zaměstnanců, případně když stav zařízení odporuje bezpečnému provozu a jeho účinné kontrole.
- Udržovat objekt vodního díla v provozuschopném a bezpečném stavu, tzn. je třeba průběžně udržovat a čistit příjezdové a přístupové komunikace včetně schodišť, přístupové lávky a kovové žebříky (v zimním období zajistit odklizení sněhu případně posyp schodiště a výše uvedených komunikací), průběžně kontrolovat funkci stupadel a zábradlí (v případě ohrožení bezpečnosti zjištěné nedostatky neprodleně odstranit).
- Práce prováděné za snížené viditelnosti nebo v případě nutnosti v noci musí být realizovány za dostatečného osvětlení.
- Práce na vodním díle prováděné prostřednictvím dodavatelské firmy mohou být zahájeny po vyhotovení zápisu o předání staveniště.
- Pracoviště musí být vybaveno materiálem pro poskytnutí a přivolání první pomoci.
- Přenosné elektrické nářadí musí být pravidelně kontrolováno a revidováno.
- Opravy elektrického zařízení a elektroinstalace smí provádět pouze pracovník s příslušnou kvalifikací.
- Dodržovat zásady pro provozování elektrických zařízení při mimořádných událostech tzn. při požáru a záplavách.
- Prostředky první pomoci a prostředky protipožárního zařízení i ovládací prvky jednotlivých zařízení musí být volně přístupné za všech provozních podmínek.

- Každý pracovník musí dbát pokynů obsluhy, které se týkají práce na strojích a jiných zařízeních použitých na vodním díle.
- Zaměstnanci nesmí pracovat u strojů a zařízení, na které nebyli zaškoleni, resp. na které nemají platné zkoušky.
- Každý pracovník je povinen udržovat přidělené pracovní nářadí, nástroje a strojní zařízení v provozuschopném stavu.
- Před započetím práce musí pracovník strojní nebo technologické zařízení prohlédnout, včetně ochranných krytů a přesvědčit se o bezpečném a provozuschopném stavu zařízení. Jsou-li zjištěny nedostatky, smí je pracovník odstranit pouze, pokud tyto práce spadají do jeho odborné kvalifikace, v ostatních případech nahlásí závadu obsluze, která zajistí opravu odborníkem. Vadný stroj nesmí být uveden do provozu.
- Nesmí se provádět opravy a mazání za chodu stroje.
- Při práci na strojích točivých se musí používat přiléhavý oděv.
- Při čištění a odstraňování různých naplavenin musí pracovník v případě, jedná-li se o práce ve výškách nebo nad hloubkou (vodou), použít polohovací pás nebo postroj a lano a být řádně zajištěn. Práce při provizorním hrazení jsou považovány za práce na vodě. Pracoviště situovaná na vodě případně v její blízkosti (hrozí-li reálná možnost pádu do vody) musí být vybavena záchrannými vestami.
- Při plavbě a práci ze člunu jsou pracovníci povinni dodržovat řád plavební bezpečnosti.
- V zimním období při pracích souvisejících s odstraňováním ledových jevů (námrazy, rozrušování ledové celiny apod.) je zakázáno vstupovat do míst, která vykazují známky zeslabení ledové celiny, obtížně identifikovatelné nahromadění ledové tříště případně výskyt propadů a dalších vizuálně identifikovatelných nebezpečných míst. Pracovníci provádějící práce na zamrzlé hladině musí být vybaveni plovacími vestami a záchranným 10 m lanem a práce provádět nejméně ve dvojici při respektování zásady minimální 5 m vzdálenosti mezi pracovníky.
- Činnost, která nesouvisí s pracovními úkoly, nesmí být vykonávána.

PRÁVNÍ PŘEDPISY A NORMY SOUVISEJÍCÍ S PROVOZEM

Základní právní předpisy

- Zákon č. 309/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění zákona č. 250/2016 Sb.
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou a o změně zákona č. 363/99 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o státní pomoci při obnově území)
- Zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a k jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon číslo 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 305/2000 Sb., o povodích
- Zákon č. 69/1993 Sb., o zřízení ministerstev a jiných úředních orgánů státní správy ČR - úplné znění zákona č. 2/69 Sb.
- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

Související podzákoné předpisy

- Vyhláška č. 79/2018 Sb., o způsobu a rozsahu zpracování návrhu a stanovování záplavových území a jejich dokumentace
- Nařízení vlády č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech
- Vyhláška č. 414/2013 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence rozhodnutí, opatření obecné povahy, závazných stanovisek, souhlasů a ohlášení, k nimž byl dán souhlas podle vodního zákona, a částí rozhodnutí podle zákona o integrované prevenci (o vodoprávní evidenci)
- Vyhláška č. 178/2012 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků
- Vyhláška č. 216/2011 Sb., o náležitostech manipulačních řádů a provozních řádů vodních děl
- Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, ve znění nařízení vlády č. 170/2014 Sb.
- Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 430/2006 Sb., o stanovení geodetických referenčních systémů a státních mapových děl závazných na území státu a zásadách jejich používání, ve znění nařízení vlády č. 81/2011 Sb.
- Nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích, ve znění nařízení vlády č. 136/2016 Sb.
- Nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky
- Nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí
- Vyhláška č. 186/2002 Sb., kterou se stanoví náležitosti přehledu o předběžném odhadu nákladů na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území postiženém živelní nebo jinou pohromou a vzor pověření osoby pověřené krajem zjišťováním údajů nutných pro zpracování tohoto přehledu, ve znění vyhlášky č. 93/2006 Sb.
- Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva
- Vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 590/2002 Sb., o technických požadavcích pro vodní díla, ve znění vyhlášky č. 367/2005 Sb.
- Nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí
- Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků
- Vyhláška č. 20/2002 Sb., o způsobu a četnosti měření množství vody, ve znění vyhlášky č. 93/2011 Sb.
- Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.

- Vyhláška č. 471/2001 Sb., o technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly, ve znění vyhlášky č. 255/2010 Sb.
- Vyhláška č. 498/2001 Sb., kterou se zrušují některé právní předpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27, odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Strategie ochrany před povodněmi pro území České republiky schválené vládou usnesením č. 382 ze dne 19. dubna 2000
- Vyhláška č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, ve znění vyhlášky č. 98/1982 Sb.

Vyhlášky související s lodním provozem

- Vyhláška č. 42/2015 Sb., o způsobilosti osob k vedení a obsluze plavidel
- Vyhláška č. 67/2015 Sb., o pravidlech plavebního provozu (pravidla plavebního provozu), ve znění vyhlášky č. 139/2019 Sb.
- Vyhláška č. 46/2015 Sb., o stanovení vodních nádrží a vodních toků, na kterých je zakázána plavba plavidel se spalovacími motory, a o rozsahu a podmínkách užívání povrchových vod k plavbě, ve znění vyhlášky č. 232/2016 Sb.

Metodické pokyny a normy související s provozem vodního díla

- Metodický pokyn Ministerstva životního prostředí č. 9/1998 ke stanovení hodnot minimálních zůstatkových průtoků
- Metodický pokyn Ministerstva životního prostředí č. 3/00 pro stanovení účinků zvláštních povodní a jejich začlenění do povodňových plánů (Věstník MŽP č. 7/2000)
- Metodický pokyn Ministerstva životního prostředí č. 9 k zabezpečení hlásné a předpovědní povodňové služby (Věstník MŽP č. 12/2011)
- Odborné pokyny Českého hydrometeorologického ústavu pro provádění hlásné a předpovědní povodňové služby (ČHMÚ, 2012)
- Odborné pokyny pro hlásnou povodňovou službu – <http://hydro.chmi.cz/hpps/>
- ČSN 75 1400 Hydrologické údaje povrchových vod
- ČSN 75 2120 Kilometráž vodních toků a nádrží
- ČSN 75 7220 Jakost vod. Kontrola jakosti povrchových vod
- ČSN 73 6510 Vodní hospodářství. Základní vodohospodářské názvosloví
- ČSN 75 0121 Vodní hospodářství – Terminologie vodních toků
- ČSN 73 6515 Vodní hospodářství. Názvosloví hydrotechniky. Vodní nádrže a zdrže
- ČSN 01 8010 Bezpečnostní barvy a značky. Všeobecná ustanovení
- ČSN 01 8012 Bezpečnostní značky a tabulky
- ČSN 03 8240 Volba nátěrů pro ochranu kovových technických výrobků proti korozi
- ČSN 03 8260 Ochrana ocelových konstrukcí proti atmosférické korozi. Předpisování, provádění, kontrola jakosti a údržba
- ČSN 05 0610 Zváranie. Bezpečnostné ustanovenia pre plameňové zváranie kovov a rezanie kovov
- ČSN 05 0630 Zváranie. Bezpečnostné ustanovenia pre oblúkové zváranie kovov
- ČSN 27 0143 Zdvihačí zařízení. Provoz, údržba a opravy
- ČSN 34 3100 Elektrotechnické předpisy ČSN. Bezpečnostní předpisy pro obsluhu a práci na elektrických zařízeních
- ČSN ISO 3864 Bezpečnostní barvy a bezpečnostní značky
- ČSN 33 1500 Elektrotechnické předpisy. Revize elektrických zařízení
- ČSN 69 0012 Tlakové nádoby stabilní. Provozní požadavky
- TNV 75 2910 Manipulační řady vodních děl na vodních tocích
- TNV 75 2920 Provozní řád hydrotechnických vodních děl

- TNV 75 2931 Povodňové plány
- TNV 75 2935 Posuzování bezpečnosti vodních děl při povodních
- TNV 75 0910 Dovolené průsaky uzávěrů vodních děl
- TNV 75 2005 Pozorování a měření konstrukcí vodních děl
- TNV 75 2010 Klimatické údaje prostorů vodních děl
- TNV 75 2401 Vodní nádrže a zdrže

Vnitřní normy řízení Povodí Labe, státní podnik

- Pracovní řád Povodí Labe, státní podnik (aktuální znění)
- OS 11/2019 Plánování cyklické údržby na vodních dílech
- OS 7/2019 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
- OS 18/2018 Nakládání s odpady
- OS 13/2018 Doprava
- OS 13/2016 Organizace zabezpečení požární ochrany
- OS 6/2011 Zabezpečení technickobezpečnostního dohledu nad vodními díly podle vyhlášky MZe ČR č. 471/2001 Sb.
- OS 5/2011 Provoz strojů pro stavební a udržovací práce
- OS 1/2011 Zásady činnosti při výskytu funkčních poruch a havárií vodních děl a zařízení, k nimž vykonává práva vlastníka Povodí Labe, státní podnik
- OS 4/2010 Řešení škodních případů
- OS 5/2007 Bezpečnost při ošetřování a těžbě břehových porostů
- OS 11/2006 Systém bezpečné práce pro zdvihací zařízení a kontrol ocelových konstrukcí, které přímo souvisí s provozem zdvihacích zařízení
- OS 7/2005 Provozní deník na tocích
- OS 4/2005 Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků a mycích, čistících a dezinfekčních prostředků
- OS 2/1999 Provádění prohlídek uzávěrů a ocelových konstrukcí na VH dílech
- PŘZ3 6/2018 Stání plavidel závodu na vodní cestě a hlídky na plavidlech PTÚ Roudnice n. L.
- PŘZ3 5/2017 Provozní bezpečnostní předpis pro práce ve výškách a nad volnou hloubkou
- PŘZ3 6/2017 Pravidla pro nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi
- PŘZ3 19/2008 Kontroly a revize el. ručního nářadí a el. spotřebičů s pohyblivým přívodem

Provozovatel je povinen prokazatelně seznámit své pracovníky s výše uvedenými normami a to v rozsahu a souvislostech odpovídajících jejich vykonávané činnosti.